

Куцевол С. В.,

курсант

Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Нагорна О. О.,

старший викладач кафедри

цивільного права та процесу

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
старший лейтенант поліції

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У світі відповідна діяльність самої держави базується на економічних, політичних і соціально-правових засадах, через безпосередню дію механізму державної влади. Згідно з основним нормативно-правовим актом нашої держави – Конституцією України, яка закріплює статус правової держави, для забезпечення законності виконавча влада вимагає неухильного дотримання основних прав громадян, а також їх посадових осіб.

Зазначимо той факт, що держава безпосередньо регулює найважливіші суспільні відносини, які пов'язані в тому числі і з господарською діяльністю. Даний процес відповідним чином здійснюється з метою ефективного управління окремими галузями в діяльності держави в цілому і закріплюється багатьма нормативно-правовими актами, які визначаються обов'язковими для всі суб'єктів господарювання, державних органів та їх посадових осіб.

Само по собі правове регулювання конкретних процедур безпосереднього здійснення державного контролю у сфері господарської діяльності відіграє важливу роль, оскільки певним чином забезпечує реалізацію принципів його здійснення, а саме: об'єктивності, відкритості, прозорості та справедливості. Відповідний контроль за господарською діяльністю з боку держави є різноманітним за своїми проявами, оскільки зазвичай визначається управлінням за своєю правовою природою. Певна дієвість та результативність цієї діяльності повинна забезпечуватися ефективною організацією роботи уповноважених державних органів та обґрунтованими законодавчими засадами доцільного застосування засобів і заходів правового впливу, які у майбутньому дозволяють призначати державні контроль, його відповідне спрямування на забезпечення економічної безпеки всієї країни.

Насамперед, доцільним є визначити саме поняття державного контролю у сфері господарської діяльності, отже, даний процес являє собою один із певних інструментів забезпечення законності у взаєминах господарюючих

структур між собою, а також громадянами, суспільством та державою в цілому. Крім того, зазначимо, що більш широко це поняття розкрито в Законі України «Про основи державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», тобто у змісті статті 1 цього Закону [1]. Цей нормативно-правовий акт чітко розкриває у своєму змісті всі принципи, загальні вимоги, відповідні заходи та в цілому визначає суб'єкта, уповноваженого здійснювати діяльність у формі державного контролю.

Аналізуючи правову доктрину з спорідненого питання, доцільно визначитися з думкою вченого І. Орехова. У своїй книзі Орехова пропонує певним чином визначити як широке, так і вузьке розуміння державного контролю у сфері управління. Він стверджує, що в широкому сенсі належний державний контроль за господарським суб'єктом визначається як одна з вирішальних ролей державної виконавчої влади або одна з основних функцій у діяльності того чи іншого державного органу, і деякі його повноваження обмежуються цим. Або та система правових відносин. Щодо вузького розуміння, то він зазначив, що власне державний контроль за господарською діяльністю визначає себе як безпосередню процедурну самостійну форму діяльності виконавчого органу, і існують певні відмінності в єдності його виконавчих процедур [2]. Такий погляд є слушним, оскільки він дуже чітко викладає поняття та загальну функцію державного контролю в комерційній сфері.

Щодо Господарського кодексу України, то зазначимо те, що в змісті даного нормативно-правового акту, а саме в статті 19 визначаються, що держава відповідним чином здійснює контроль та нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання у таких сферах: 1) збереження та витрачання коштів і матеріальних цінностей суб'єктами господарських відносин; 2) фінансових, кредитних відносин, валютного регулювання та податкових відносин; 3) цін та ціноутворення; 4) земельних відносин; 5) монополізму та конкуренції; 6) виробництва та праці; 7) споживання; 8) зовнішньоекономічної діяльності [3]. Також, в даному Кодексі чітко висвітлюється правова норма того, що будь-який суб'єкт господарювання має особисте право на одержання інформації про безпосередні результати інспектування та перевірок його діяльності і це повинно здійснюватися не пізніше як через тридцять днів після їх відповідного закінчення.

Отже, підсумовуючи, можна зробити висновок, що належний державний контроль у сфері підприємницької діяльності відіграє важливу роль у підтримці системи законності та правильності діяльності суб'єктів господарювання, оскільки державний нагляд здійснюється в конкретних умовах. Метою є боротьба з порушеннями у цій сфері діяльності. Тому належний державний контроль за діяльністю суб'єктів господарювання є одним із важливих заходів безпосереднього виконання завдань і окремих функцій усієї держави.

Список використаних джерел:

1. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>.
2. Орехова І. С. До питання про визначення поняття державного контролю у сфері господарської діяльності. *Актуальні проблеми: Юрид. література*, 2009. С. 384-389.
3. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.

Лиходед Д. Ю.,

курсант

Навчально-наукового інституту
права та підготовки фахівців для
підрозділів Національної поліції
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Нагорна О. О.,

старший викладач кафедри
цивільного права та процесу
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
старший лейтенант поліції

ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА В ГОСПОДАРЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Питання об'єктивності, неупередженості та незаангажованості правосуддя є одним із критеріїв правової держави. Саме тому важливим є змога сторін під час судового процесу звернутися до суб'єкта судовоекспертної діяльності для встановлення даних та обставин справи за допомогою спеціальних знань, якими володіє відповідна особа.

Поряд з іншими судовими процесами призначення судової експертизи в господарському процесі має свої особливості. Так, відповідно до ст. 69 Господарського процесуального кодексу України (далі – ГПК) [1] регламентується визначення експерта в господарському процесі, залучення судового експерта, його права та обов'язки та існує посилання на Закон України «Про судову експертизу» [2], що становить основу національного законодавства про судову експертизу.

Судова експертиза призначається судом (або залучається учасником справи), в процесі розгляду господарської справи або під час підготовки до її розгляду. Питання, поставлені перед судовим експертом, визначаються судом, а пропозиції щодо питань можуть бути надані учасниками судового процесу у позовній заяві, у відзиві або у клопотанні. Питання формулюються у логічній послідовності та у відповідності до об'єктів експертизи та матеріалів справи таким чином, щоб виключити неоднозначне їх тлумачення та розуміння, чітко, змістовно та ясно.